

ze dus nog een stuk groter zijn geweest), kunnen we besluiten dat zeer waarschijnlijk twee, tot mogelijk zelfs een tiental van de 35 eikapsels *undulata*'s zijn. Opvallend is hierbij de geleidelijke overgang van kleine naar grote maten, een duidelijke grens tussen beide soorten is niet aanwezig.

De kapsels van *Raja undulata* zijn overigens zeldzaam aan onze kust, het is een zuidelijke soort die soms de zuidelijke Noordzee binnen dringt. Het kapsel is zeldzaam en spoelt meestal in één enkel ex. aan, in 1951 echter in een twaalftal (Lucas, 1956). Rappé & Desender (1981) vermelden slechts 3 vondsten voor de Belgische kust, telkens in januari. *Raja montagui* is algemeen in de gehele Noordzee, het kapsel spoelt vaak invasiegewijs aan (Lucas, 1956).

Literatuur

Lucas J.A.W., 1956. Eikapsels van Haaien en Roggen. SWG-tabel 16. 8 pp.

Rappé G. & K. Desender, 1981. Eikapsels van haaien en roggen langs de Belgische kust, eerste bericht. De Strandvlo, 1 (3): 65-71.

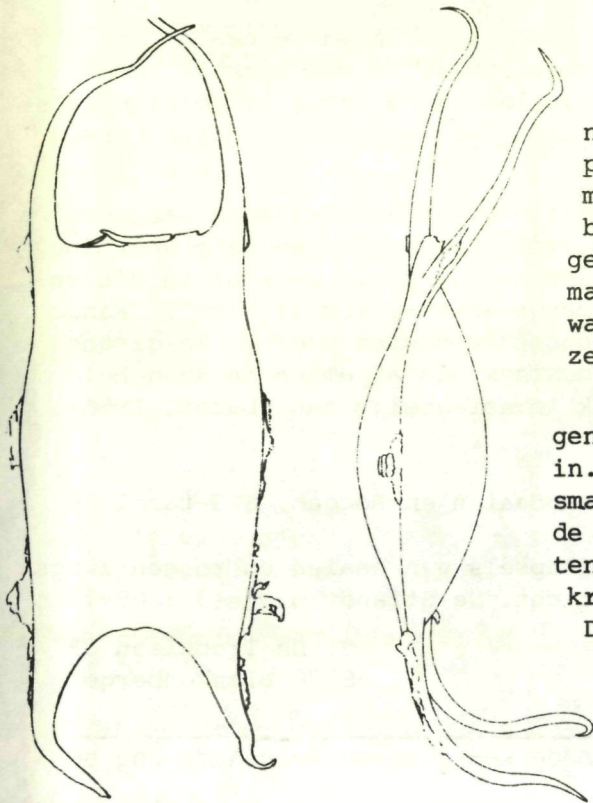
J. De Troozlaan 53
8370 Blankenberge

Reactie: het onderscheid tussen de kapsels van de gladde rog en de golfrog.

G. Rappé

Het bovenstaande artikel schetst een probleem dat er niet direct één had moeten zijn. De problemen liggen elders. Het is algemeen geweten dat eikapsels van roggen sterk krimpen als ze uitdrogen. De gegeven maten (tabel 1.) zijn genomen "enkele uren na het verzamelen", in krimpende toestand dus. De op die manier gekomen waarden zijn niet zonder meer uniform te hanteren: kapsel 1 lag vb. al eergisteren op het strand, kapsel 13 spoelde vannacht aan en kapsel 27 werd in de namiddag uit de verse vloedlijn opge-raapt. Als er wat wind is kan het uitdrogen op het strand erg snel gaan. De kapsels boven kunnen dus in ongelijke mate gekrompen zijn. Laat daarom kapsels altijd minstens enige uren weken als je nauwkeurige maten wilt bekomen.

En hier stuiten we op een tweede probleem: de eikapsels werden niet bewaard zodat de metingen niet kunnen worden overgedaan. Bovendien is het jammer dat niet ALLE eikapsels verzameld werden. Hoe meer kapsels, hoe meer kans op andere soorten. Van de sterrog

Golfrog *Raja undulata*

(naar Lacourt, 1979)

Raja radiata vb. is er slechts één kapsel gekend van onze kust, precies na een N-storm. Daarom nog eens deze oproep: als je bepaalde kapsels niet kunt determineren -of twijfelt-, bij gebrek aan literatuur, ervaring of gewoon tijd (als er teveel zijn, maar nogmaals, neem ajb alles mee wat je vindt), zal ondergetekende ze zeer graag ontvangen.

Terug naar de gegeven afmetingen nu. Er zitten vier uitschieters in. De kapsels 2 en 5 zijn me te smal. Zelfs totaal ingedroogd is de breedte nog onwaarschijnlijk, tenzij het kapsel hierdoor opgekruild is en als zodanig gemeten.

De laatste twee kapsels zijn groot. De breedte van kapsel 34 overtreft de hoogste waarde van de gladde rog uit de literatuur: 46 mm (Lucas, 1956). Anderzijds is de corresponderende lengte eerder gering voor een golfrog. Mijn ervaring met kap-

sels van de golfrog, hoewel gesteund op slechts een vijftal exemplaren, is dat ze tamelijk constant is in haar afmetingen, zoals ze door Lacourt (1979) gegeven worden: 81 X 52 mm. Daarom vind ik kapsel 35 erg smal voor een golfrog, hoewel dit volgens Lucas (1956) binnen de variatie van de soort valt. Lacourt (1979) echter vermeldt wel uitdrukkelijk een variabele breedte bij de gladde rog maar niet bij de golfrog. Onder voorbehoud voor de twee grootste kapsels durf ik stellen dat het ganse staal de gladde rog betreft.

Het laatste woord over eikapsels is dus nog lang niet gezegd.

Tot slot nog even vermelden dat bij verse golfrogkapsels twee horens dikwijls sterk halfcirkelvormig zijn gekromd (van opzij gezien).

Aanvullende literatuur

Lacourt A.W., 1979. Eikapsels van de kraakbeenvissen van Noord- en West-Europa. Wet. Meded. K.N.N.V., 135: 1-27.